

“5-SIMFONIYA”

Kamalova Gúlmaryam Maqsetdullaevna, Pirnazarov Begis Ikram uli
Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filiali, “Uluwma kásiplik
hám social gumanitar pánleri kafedirası”, “Kórkem ónertanıw” qánigeligi

Annotaciya: Bul maqalada Lyudvig Van Betxoven tárepinen jazılğan 5-simfoniyanın dóreliwi, onıń dúzilisi haqqında maǵlıwmat berilgen. Bunan basqa usı simfoniyanıń 2024-jılı 11-dekabrde Nókis qániygelestirilgen mádeniyat mektebinde qalay atqarılǵanlıǵı tuwralı aytıp ótilgen.

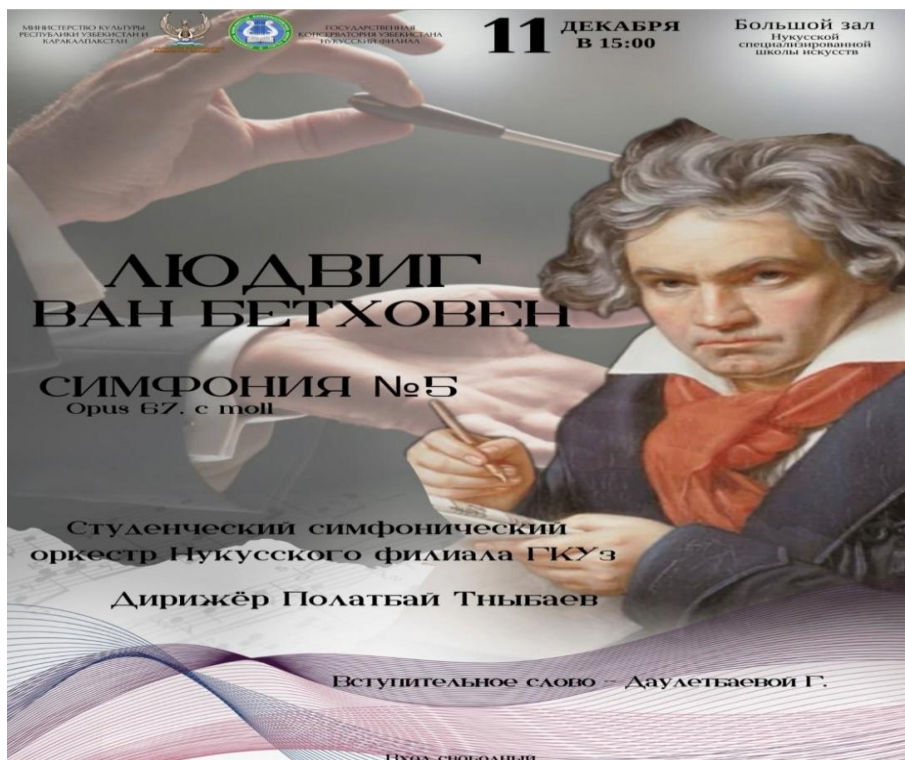
Tayanış túsinikler: muzika, mádeniyat, simfoniya, orkestr, dirijyor.

Аннотация: В этой статье представлена информация о структуре и музыкальном составе 5-й симфонии Людвиг ван Бетховена, а также описано исполнение этой симфонии, которое состоялось 11 декабря 2024 года в Специализированной школе культуры в Нукусе.

Базовые понятия: музыка, культура, симфония, оркестр, дирижёр.

Abstract: This article provides information about the structure and musical composition of Ludwig van Beethoven's 5th Symphony, and describes the performance of this symphony, which took place on December 11, 2024, at the Specialized School of Culture in Nukus.

Basic concepts: music, culture, symphony, orchestra, conductor.



Lyudvig Van Betxovenniń 5-simfoniyası kompozitorıń dóretiwshiliginde hám dunya muzıka mádeniyatında úlken jetiskenlikke erisken shıǵarmalarınń biri bolıp tabıladı. Bul simfoniyanı kompozitor 1804-1808-jıllar aralıǵında Tomir qalasında jazǵan bolıp, sol waqıtları óziniń esitiw qábilyetin joǵalıqtan edi. 1808-jılı 22-dekabrde Vena qalasındaǵı an der Wien teatrında ózi dirijyorlıq qılǵan Betxoven shıǵarmalarınń premerası bolǵan koncert bolıp ótdi. Baǵdarlamadaǵı eki simfoniyanıń sanları ózgerdirildi, besinshi simfoniya 6 sanı menen al altınshı simfoniya 5 sanı menen jazılıp qoyıladı. Koncert tómendegi namalardan ibarat bolǵan:

1. simfoniya №6 F-dur baǵdarlamada “Awıl turmısı eslewleri” dep belgilengen.

2. Aria “Ey satqın” («Ah, perfido») Op.65;

3. C-dur messasınan Kyriye hám Gloriya bólimler

4. Orkestr hám fortepiano ushın 4-konsert.

Tánepis

5. c-moll besinshi simfoniya baǵdarlamada “ullı simfoniya” atı menen berilgen.

6. C-dur messasınan Sanctus hám Benedictus bólimleri.

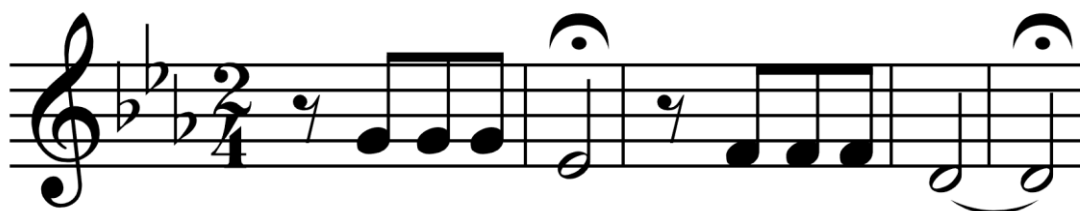
7. Xoral fantaziyası.

Premera joqarı jetiskenlike erispedi. Koncert tórt saat dawam etdi - 18:30 dan 22:30 ǵa shekem. Shıǵarmalardı shertip tayarlanıw júda az bolǵan, eń sońǵı “Xoral fantaziyası” nomerin shertip atırǵanda atqarıwshılar kóp qateliklerge jol qoydı. Nátiyjede olar shıǵarmanı qaytadan baslawǵa májbúr boladı hám koncert waqıttı sozılıp ketedi.

Bextovenniń 5-simfoniyası 4 bólimnen ibarat:

- 1-qism: Allegro con brio (c-moll)
- 2-qism: Andante con moto (As-dur)
- 3-qism: Allegro (c-moll)
- 4-qism: Allegro (C-dur)

Simfoniyanıń basında “ta-ta-ta-taaa” dep atalatuǵın motiv, muzıka tariyxında eń ataqlı hám belgili motivlerdiń biri bolıp tabıladı. Bul motiv pútkil shıǵarma dawamında kóp márte qollanılıp, hár bir bólimde qayta rawajlandırılıadı. Kóplegen muzıka sınıshıları simfoniya kompozitor ómirdegi qarsılıqlar hám olardı jeńiw arqalı erisilgen jeńisdi jaqsı kórsete alǵan degen pikirdi alǵa súredi.



Lyudvig Van Betxovenniń 5-simfoniyası 2024-jılı 11-dekabr kúni Nókis

qánigelestirilgen mádeniyat mektebinde docent, dirijyor P.Tnıbaev basshılıǵında Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialı student jaslarınan dúzilgen simfoniyalıq orkestr tárepinen joqarı dárejede atqarıldı. Ilaj filialımızda 3-basqışda oqıp atırǵan G.Dáwletbaeva tárepinen alıp barılıp, filialımız direktorı R.Allanbaev kiris sózleri menen ashıp berildi. R.Allanbaev óz ózinde docent, dirijyor P.Tnıbaevtıń filialdaǵı iskerligi dawamında erisken jetiskenlikleri haqqında aytıp ótti. Orkestr tárepinen atqarılgan janlı nama bárshemizdi tolıqlandıırıp, bizdi haqıyqıy simfoniya dúnyasına alıp kirdi. Koncert jummaǵında P.Tnıbaev basshılıǵında orkestr tárepinen simfoniyanıń atqarılıwına kóplegen ústazlarımız, keshe miymanları tárepinen ózleriniń jıllı pikirleri bildirildi. 5-simfoniyanıń atqarılıwı arqalı zaldaǵı tamashagóyler kompozitordıń ishki dunyasın, sezimlerin, basınan keshirgen qıynshılıqların kóz aldına keltire aldı desek qátelespegen bolamız. Biz, ustazımız P.Tnıbaevqa hám orkestr jámátine dóretiwshilik jumıslarında talmas kúsh-ǵayrat, bunnanda kóbirek jetiskenliklerge erisiwin tilep qalamız.

Paydalanılǵan ádebiyatlar:

1. Charshemov J. Problems of Using Karakalpak Folklore in Composers //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – T. 2. – №. 3. – C. 270-273.
2. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 818-821.
3. Niyazbaeva A., Kamalova G. ÓZBEKISTON XALQ BAXSHISI QALLIEV TEÑELBAY GENJEBAEVICH IJODI //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2023. – Т. 2. – №. 7. – С. 22-24.
4. Begis P., Kamalova G. M. SÓN BES JULDIZ //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 55-59.
5. Aysawle J., Kamalova G. M. SAHRA BÚLBÚLI ROZA QUTEKEEVA //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 60-66.
6. Daulatbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.
7. Segizbaeva G., Kamalova G. M. DEVELOPMENT OF THE ORCHESTRA OF MUSICAL INSTRUMENTS IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 875-879.
8. Niyazbaeva A. J., Kamalova G. M. CHANQOVUZ MUSIQA ASBOBI VA UNING TURLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 1. – С. 26-30.

9. Kamalova G. M. et al. QARAQALPAQTIN BAY MIYRASI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 52-54.
10. Kamalova G. M., Axmetovna M. A. QOBIZ NAM JIRAWSHILIQ DASTURLERIN SAQLAW //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 123-126.
11. Kamalova G., Akhmetovna M. A. THE LEGACY THAT HAS COME DOWN TO US AS “JETI ASIRIM” //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 117-122.
12. Kamalova G. M. et al. OZBEKSTAN XALIQ BAQSISI GAYRATDIN OTEMURATOV //TADQIQOTLAR. – 2023. – Т. 25. – №. 1. – С. 40-42.
13. Kamalova G. M. et al. OZBEK MUZIKASINDA BALALAR FOLKLORI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 39. – №. 2. – С. 85-87.